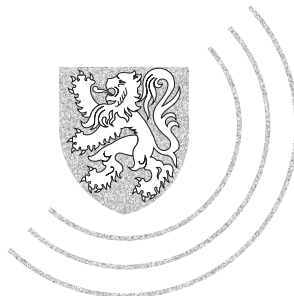

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

28 mei 2003

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse
Economische Unie en de regering van de republiek Libanon
inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen,
ondertekend in Brussel op 6 september 1999**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

ALGEMENE BESPREKING

1. Betekenis van de overeenkomst

– Doel en opzet van de overeenkomst

In het algemeen staat de Vlaamse regering positief ten opzichte van het sluiten van internationale investeringsakkoorden, die van belang zijn voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Alhoewel buitenlandse investeringen reeds worden beschermd door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen wegens de voorrang van het internationaal recht op het interne recht van een staat.

De doelstelling van een dergelijke overeenkomst is, naast het aanmoedigen van investeringen, het bieden van een garantie voor een maximale bescherming aan de investeerder, zoals de waarborgen voor een billijke en rechtvaardige behandeling van de investering, de clause van de meest begunstigde natie om discriminatie te voorkomen, een vergoedingsplicht bij onteigenende maatregelen en de vrije overmaking van inkomsten. Bovendien creëert zulke overeenkomst een eigen juridisch kader waarin investeringsgeschillen kunnen geregeld worden en waarbij de investeerder een beroep kan doen op internationale arbitrage.

– De overeenkomst vormt een gemengd verdrag

Dergelijke internationale overeenkomsten ten gunste van investeringen in het buitenland zijn verdragen in de zin van het volkenrecht of internationaal publiek recht. Het zijn juridisch bindende en afdwingbare akten onderschreven door volkenrechtelijke rechtspersonen, in casu drie onafhankelijke en soevereine staten en drie deelstaten met een grondwettelijk toegekende bevoegdheid om verdragen te sluiten. Die akten vormen de rechtsgrond voor rechten en verplichtingen in hoofde van die zes overheden en rechtstreeks in hoofde van investeerders op elkaars grondgebied. Overeenkomstig artikel 167 van de Grondwet, worden alle verdragen gesloten door de daartoe bevoegde regeringen en aan hun parlementen ter instemming

voorgelegd, vooraleer ze uitwerking kunnen hebben.

Het zogenaamde “gemengde” karakter van de BLEU-overeenkomsten inzake investeringen werd op 4 mei 1994 vastgelegd in de Werkgroep “gemengde verdragen” (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). De ICBB heeft die beslissing op 31 mei 1994 bekrachtigd. Zowel de gewesten als de federale overheid worden namelijk in principe bevoegd geacht. Dergelijke overeenkomsten worden gemengde verdragen genoemd wegens de gezamenlijke bevoegdheidsuitoefening op het federale en het gefedereerde niveau.

De gewesten zijn immers bevoegd voor het economisch beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 1° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd. De federale overheid blijft bevoegd inzake de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico's (art. 6, § 1, VI, eerste lid, 3°, BWHI), het handelsrecht, het vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven met uitzondering van die in de toeristische sector (art. 6, § 1, VI, vijfde lid, 5° en 6°, BWHI).

Daarom bepaalt het eerste artikel van het bijgevoegde ontwerp van decreet dat het een gewest-aangelegenheid betreft. Het tweede en laatste artikel houdt in dat het Vlaams Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorliggende overeenkomst, zodat ze in werking kan treden na de instemming van al de betrokken parlementen en na de ratificatie door de federale overheid en door het partnerland.

2. Schets van het partnerland

Libanon heeft sinds het stopzetten van de burgeroorlog, die het land van 1975 tot 1991 heeft geteisterd, aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de wederopbouw van zijn instellingen en infrastructuur. Dit is mogelijk gemaakt door het toekennen van een groter gewicht in de politiek aan de moslimbevolking. Het Libanese leger controleert slechts twee derde van het land. In het zuiden zijn de Hezbollah-milities actief. Bovendien houdt Syrië 25.000 manschappen gestationeerd in Libanon, zogezegd om het Libanese leger te steunen. Israël trok zich terug op 24 mei 2000.

– *Politieke gegevens*

Libanon is een unitaire parlementaire republiek. De president wordt verkozen door de Nationale Vergadering voor een periode van zes jaar. Huidig staatshoofd is Emile Lahud (sedert 1998). De traditie wil dat de president een maronietische christen is, de eerste minister een soennitische moslim en de voorzitter van de wetgevende macht een sjiietische moslim. De wetgevende macht bestaat uit één kamer met 128 zetels. De maronietische christenen krijgen telkens 34 zetels, de soennitische en de sjiietische moslims elk 27 zetels, de Grieks-orthodoxen 14 zetels en de druzen 8 zetels. De overige 18 zetels worden verdeeld onder de andere (christelijke) gemeenschappen. Parlementsverkiezingen worden om de 4 jaar georganiseerd. Politieke partijen zijn geen gestructureerde organisaties met eigen ideologische accenten. Zij werden dikwijls gecreëerd rond een belangrijke persoon of familie.

Bij de parlementsverkiezingen van 27 augustus en 3 september 2000 leed premier Salim al-Hoss een zware nederlaag. Voor het eerst sinds 1972 konden de inwoners uit Zuid-Libanon deelnemen aan de verkiezingen. Rafik al-Hariri staat sedert 23 oktober 2000 aan het hoofd van de regering, nadat hij die functie reeds had uitgeoefend tussen 1992 en 1998. Tijdens de verkiezingscampagne en tijdens het vertrouwensdebat in het parlement kwam het meermaals tot discussies over de rol van Syrië in Libanon. President Lahud verdedigde de Syrische militaire aanwezigheid maar premier al-Hariri kondigde aan dat de regering, wanneer zij de tijd voor een Syrische terugtrekking rijp acht, het probleem met Syrië en het eigen parlement zal bespreken. Ondertussen werden anti-Syrische manifestaties verboden.

In september 2001 won de politieke vleugel van de Hezbollah-militie de gemeenteraadsverkiezingen in Zuid-Libanon. De alliantie van Hezbollah en de door Syrië gesteunde Amal-militie veroverde de meeste zetels in de 115 gemeenten. Het waren de eerste lokale verkiezingen in Zuid-Libanon in 38 jaar.

– *Economische gegevens*

De burgeroorlog heeft de economie aan de rand van de afgrond gebracht. Vóór 1975 was Beiroet één van de belangrijkste commerciële centra in het Middellandse Zeegebied met een belangrijke distributie- en banksector. Na de burgeroorlog zijn vooral de KMO's en de banksector snel hersteld, maar Libanon is toch nog deels afhankelijk van internationale hulp. Vele in het buitenland wonende

Libanezen zijn massaal beginnen investeren in hun thuisland vanaf het midden van de jaren negentig. De jongste jaren is de economische groei weer wat teruggevallen.

In cijfers is Libanon – na Israël – het welvarendste land uit de regio. Het Bruto Nationaal Product (BNP) ligt driemaal hoger dan in de omringende landen, de inflatie lijkt sedert 3 jaar onder controle en het Libanese Pond is stabiel. In 1999 bedroeg het BNP 16,2 miljard US dollar. Per hoofd van de bevolking betekende dat 4.620 US dollar.

De verkiezingen van 2000 vonden plaats in een crisissfeer. De regering Hoss was er niet in geslaagd de economische toestand te verbeteren met haar programma van bezuinigingen. In 2000 liep de totale overheidsschuld op tot meer dan 160% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) en was er een begrotingstekort van 56,3%. Premier Hariri wil, door een drastische verlaging van de douanetarieven en taksen op inkomsten en winst, Libanon zijn plaats als regionaal shoppingcenter doen herwinnen. Daarnaast wil hij de nationale luchtvaartmaatschappij, de vaste telefonie en de elektriciteits- en watersector privatiseren. Ten slotte probeert Hariri bevriende landen te overtuigen om hulp te bieden om de periode te overbruggen vóór de schoktherapie begint te werken.

Economische basisgegevens¹

	Inflatie	Groei
1997	5,2	4,0
1998	3,8	2,0
1999	0,5	- 1,0
2000	- 1,0	- 0,5
2001 (prognose)	0,5	1,0
2002 (prognose)	1,5	2,0

Gezien de vertraging van de bouwactiviteiten, de recessie en het gebrek aan industriële investeringen, zijn er minder kansen in de toeleveringssector. De vraag naar consumptiegoederen blijft echter stijgen. Er zijn talrijke investeringen in de distributiesector en de horeca.

In 2000 voerde Libanon voor 710 miljoen US dollar uit, voornamelijk naar Zwitserland (14%), Saudi-Arabië (11%), de Verenigde Arabische Emiraten (9%), Syrië en Frankrijk (6%). Er werd voor 6,23 miljard US dollar ingevoerd. Italië (13%), Frankrijk (10%), Duitsland (7%) en de Verenigde Staten (6,5%) zijn de voornaamste partners.

¹ Cijfers Export Vlaanderen

Handelsvolume België-Libanon (in miljoen euro)¹

	Belgische invoer	Belgische uitvoer	Vlaamse uitvoer
1996	20,3	177,8	115,4
1997	35,2	208,6	141,1
1998	28,5	218,9	168,5
1999	37,5	222,8	188,8
2000	49,6	234,9	186,2

Onze voornaamste uitvoerproducten zijn diamanten, parels en edelstenen (26%), farmaceutische producten (14%) en voertuigen (9%). Libanon bekleedde de 49ste plaats op de lijst van Vlaamse exportlanden. De invoer uit Libanon bestaat voor meer dan de helft uit diamanten.

– *Mensenrechten*

Volgens het jaarrapport 2001 van Amnesty International werden in 2000 honderden Libanezen, onder wie studenten en opposanten, gearresteerd op politieke gronden. De meesten werden aangehouden en korte tijd vastgehouden na betogingen of andere vormen van vreedzaam protest. Een aantal manifesterende studenten kregen onrechtvaardige processen voor het militair gerechtshof. Ook werden honderden leden en aanhangers van het christelijke *South Lebanon Army* (SLA) voor de rechtbank gebracht. Er werd melding gemaakt van folteringen en slechte behandeling van gevangenen. Tenminste 8 mensen werden ter dood veroordeeld maar er waren geen executies.

Ook de Hezbollahmilities bezondigen zich aan schendingen van de mensenrechten.

– *Buitenlands Beleid*

Libanon is lid van de Verenigde Naties (VN) en de meeste gespecialiseerde organisaties. Het land maakt ook deel uit van de G-24, de G-77, de beweging van niet-gebonden landen en de Francophonie. Op regionaal vlak is Libanon lid van de Arabische Liga en de Organisatie van de Islamitische Conferentie.

De belangrijkste doelstelling in de buitenlandse politiek is het herwinnen van de centrale plaats in de Arabische wereld die het bekleedde vóór de

burgeroorlog. Libanon is bereid om mee te werken met de internationale gemeenschap in de strijd tegen het terrorisme maar het stuurt aan op een onderscheid tussen terrorisme en legitieme weerstand tegen bezetting zoals de acties van Hezbollah tegen Israël worden genoemd. Libanon is er wel in geslaagd om mogelijke gevolgen van de problemen tussen de Palestijnen en Israël buiten zijn grenzen te houden. Na de Israëlische terugtrekking uit het zuiden van het land, heeft Libanon geweigerd zijn troepen langs de grens te ontplooiën. De relatie met de Palestijnen is historisch zwaar belast. De Palestijnen hebben immers een kwalijke rol gespeeld in het uitbreken van en tijdens de burgeroorlog. In de vluchtelingenkampen zitten een aantal zeer radicale elementen.

Op 10 januari 2002 werd een Euromediterrane overeenkomst geparafeerd, waarbij een associatie wordt tot stand gebracht tussen de EU en Libanon. Het akkoord omvat het starten van een politieke dialoog en een liberalisering van de handel tussen de EU en Libanon. De ondertekening van de overeenkomst, die zou plaatsvinden in Valencia op 22 april 2002, werd uitgesteld.

3. Ontstaan van de overeenkomst

De Belgische ambassadeur in Beiroet voerde op 21 april 1997 de eerste onderhandelingen met een Libanese delegatie. Daarna volgde een schriftelijke procedure. Op 6 en 7 oktober 1997 werd in Beiroet onderhandeld over de laatste knelpunten. De onderhandelingen werden besloten met de parafering van de ontwerpakte.

De Libanese versie van de OESO-standaardtekst diende als basis van de besprekingen. De uiteindelijk geparafeerde tekst omvatte alle voor de BLEU belangrijke principes. Op drie essentiële punten boekte de BLEU resultaten, namelijk het opnemen van de bescherming van indirecte investeringen, het invoegen van beperking van eigendomsrecht als voorwerp van schadeloosstelling en het onmiddellijk doen intrest dragen van schadeloosstelling. Bij sommige artikelen waren afwijkingen te noteren.

De overeenkomst werd op 6 september 1999 in Brussel ondertekend.

¹ Cijfers Export Vlaanderen

SPECIFIEKE BESPREKING VAN DE OVEREENKOMST

1. Inhoud van de overeenkomst

– *Typetekst van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU)*

Reeds gedurende meer dan dertig jaar sluit de BLEU overeenkomsten met landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), om de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen te realiseren. Daarom hebben de leden van de BLEU een tekst goedgekeurd die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse regering die typetekst aanvaard.

Die zogenaamde BLEU-tekst bepaalt principieel dat elke verdragspartij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat (artikelen 1 en 2 van de BLEU-tekst). Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen. De bescherming vindt men terug in de artikelen 3 tot 6.

Artikel 3 bevat een bepaling van niet-discriminatie en van meest begunstigde natie. Het sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

Artikel 4 verbiedt elke maatregel van onteigening of nationalisatie, tenzij voor het openbaar nut, de veiligheid of het nationale belang van de contracterende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoire is en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde principes gelden voor schade ingevolge geweld.

Artikel 5 regelt de overmakingen van alle betalingen inzake investeringen en lonen, waarbij de vrije transfer met een eventuele vergunning als principe geldt.

Artikel 6 voorziet een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de voordelen van investeerders met deze nationaliteit, indien die partij of instelling schadevergoeding heeft uitbetaald aan die investeerders op grond van een

garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende verzekeraar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder oplegen.

In artikel 8 worden de bijzondere overeenkomsten die vroeger tussen een partij en een investeerder van een andere partij werden gesloten, bevestigd. De bepalingen ervan vullen de algemene draagwijdte van deze typeovereenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De artikelen 9 en 11 regelen respectievelijk de procedure voor geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij, en die tussen partijen inzake de interpretatie en de toepassing van deze typeovereenkomst.

Indien een minnelijke schikking onmogelijk blijkt te zijn, bepaalt artikel 9 dat door een arbitrage-rechtscollege een definitieve en bindende uitspraak over het geschil wordt gedaan. Geen enkele contracterende partij kan hierbij aanvoeren dat de investeerder vergoed wordt door een verzekering of garantie.

Artikel 11 bepaalt dat, na de mislukking van een minnelijke schikking via diplomatieke weg en via een gemengde commissie, een college van drie scheidsrechters wordt aangesteld. Elke partij duidt één scheidsrechter aan. Deze twee scheidsrechters duiden in onderling overleg een derde scheidsrechter als voorzitter van het college aan. Deze voorzitter is een onderdaan van een derde staat. Indien de scheidsrechters niet op deze wijze kunnen worden aangesteld, kan een partij zulk verzoek richten tot de voorzitter of ondervoorzitter van het Internationaal Gerechtshof. De uitspraken van het college van scheidsrechters zijn definitief en bindend.

Wat de bevordering van de investeringen betreft, kunnen nog de artikelen 7 en 10 vermeld worden, die de meest gunstige regels ervoor laten gelden. Artikel 7 bepaalt dit ten opzichte van de nationale wetgeving van de partijen en van de bestaande en toekomstige internationale of andere overeenkomsten tussen de partijen. Artikel 10 voorziet de clausule van de meest begunstigde natie.

Artikel 12 stelt de investeringen die aan deze overeenkomst zijn voorafgegaan gelijk met die investeringen na de inwerkingtreding ervan. De vroegere investeringen worden dus eveneens beschermd.

Artikel 13 bepaalt de duur en de inwerkingtreding van deze overeenkomst. Een termijn van tien jaar geldt, die zonder voorafgaande opzegging stilzwijgend verlengd wordt. De standaardovereenkomst treedt een maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging in werking.

– *Afwijkingen van de typetekst van de BLEU*

De inhoud van de artikelen 1 en 2 is dezelfde als die van de overeenstemmende artikelen van de BLEU-typetekst.

In artikel 3.4 (bescherming van investeringen) wordt een uitzonderingsregel toegevoegd qua eigendomswerving door Arabische investeerders in Libanon. Dit heeft te maken met de politiek gevoelige regeling van faciliteiten inzake eigendomsverwerving voor onderdanen van Arabische landen.

Artikel 4.4 (ontneming en eigendomsbeperking) is ruimer dan in de BLEU-typetekst.

Artikel 5 (overmakingen) is nagenoeg identiek met het corresponderende artikel van de BLEU-typetekst, maar het bevat niet de bepaling volgens welke de partijen vergunningen afleveren om ervoor te zorgen dat de overdrachten zonder vertraging kunnen gebeuren, zonder andere onkosten dan de gebruikelijke taksen en kosten (punt 4 van de typetekst).

De artikelen 6 tot 9 zijn identiek met de overeenstemmende artikelen van de BLEU-typetekst.

Artikel 10 (geschillen betreffende de uitlegging of toepassing van de overeenkomst) komt overeen met artikel 11 van de BLEU-typetekst, maar het bevat, op verzoek van de Libanese delegatie, in punt 6 een toevoeging volgens dewelke het gerecht uitspraak doet met inachtneming van de algemeen erkende beginselen van het internationaal recht, het bepaalde in de overeenkomst, alsmede de nationale wetgeving.

Artikel 11 (toepassing van de overeenkomst) stemt overeen met artikel 12 van de BLEU-typetekst maar het wordt aangevuld met de beperking volgens dewelke de overeenkomst niet van toepassing is op geschillen die ontstaan zijn vóór de inwerkingtreding.

Artikel 12 (inwerkingtreding en duur) is nagenoeg analoog met artikel 13 van de BLEU-typetekst, maar er wordt gestipuleerd dat partijen een opzegtermijn van ten minste twaalf maanden moeten in

acht nemen vóór de datum van het verstrijken van de lopende termijn van geldigheid. In de typetekst is dat slechts zes maanden.

2. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Raad van State

In zijn advies d.d. 24 september 2001 sluit het Dagelijks Bestuur van de SERV zich aan bij het ontwerp van decreet.

In zijn advies d.d. 18 april 2002 merkt de Raad van State op dat verdragen gesloten worden door de bevoegde regeringen maar dat zij dat doen namens de rechtspersonen waarvan zij de uitvoerende macht zijn of voor wie zij optreden. De verdragsluitende partijen zijn in dit geval de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de republiek Libanon. De Raad van State heeft hier volkomen gelijk. De opeenvolgende Vlaamse ministers bevoegd voor het Buitenlands Beleid hebben trouwens reeds meerdere keren aan het federale ministerie van Buitenlandse Zaken gevraagd om in de toekomst geen overeenkomsten meer te sluiten met de regering van een bepaald land. Toch zijn wij van mening dat hier de officiële terminologie uit de verdragstekst moet gebruikt worden.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

*De Vlaamse minister van Economie,
Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel
en Huisvesting,*

Jaak GABRIELS

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Libanon inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 6 september 1999

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Arikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Libanon inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 6 september 1999, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid,

Paul VAN GREMBERGEN

ONTWERP VAN DECREET

*De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands
Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting,*

DE VLAAMSE REGERING,

Jaak GABRIELS

Op voorstel van de Vlaamse minister van Econo-
mie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en
Huisvesting ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands
Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting is
ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij
het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in
te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse
Economische Unie en de regering van de republiek
Libanon inzake de wederzijdse bevordering en be-
scherming van investeringen, ondertekend in Brus-
sel op 6 september 1999, zal volkomen gevolg heb-
ben.

Brussel, 6 december 2002.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL